

FINANSTILSYNET

THE FINANCIAL SUPERVISORY
AUTHORITY OF NORWAY

Analysenotat

UTVIKLINGEN I FORBRUKSGJELD

April 2021

Innhold

SAMMENDRAG	3
DEL I: FORBRUKSLÅNSMARKEDET	4
1. Lavere utlånsvolum i forbrukslånsmarkedet.....	4
2. Redusert inntjening.....	6
3. Fortsatt høy andel misligholdte forbrukslån.....	7
4. Nedgang i salg av misligholdte porteføljer	8
5. Oppfølging av foretakenes utlånspraksis	9
6. Forbruksgjeld til inkasso.....	11
DEL II: GJELD REGISTRERT I GJELDSINFORMASJONSFORETAK.....	16
7. Gjeldsinformasjonsforetak.....	16
8. Porteføljeoversikt	17
9. Porteføljeutvikling	18

Sammendrag

Det har vært en sterk nedgang i utlånsvolumet i det norske forbrukslånsmarkedet det siste året. For foretakene som inngår i Finanstilsynets undersøkelse, falt utlånene i det norske markedet med 17 prosent i 2020, fra 111,4 mrd. kroner ved utgangen av 2019 til 92,5 mrd. kroner ved utgangen av 2020. Hvis det justeres for salg av porteføljer av misligholdte lån til finansieringsforetak på 3,9 mrd. kroner, var fallet på 14 prosent.

Volumet av misligholdte lån for foretakene i utvalget utgjorde i alt 21,6 mrd. kroner ved utgangen av 2020, mot 18,6 mrd. kroner ett år tidligere. Det var en nedgang i misligholdet målt i kroner fra tredje til fjerde kvartal 2020. Andelen misligholdte forbrukslån har fortsatt å øke blant foretakene som inngår i utvalget, til tross for salg av porteføljer med misligholdte lån. Ved utgangen av 2020 lå misligholdet på 14,0 prosent av utlånene for foretakene i utvalget, som er 0,2 prosentpoeng høyere enn ved utgangen av tredje kvartal 2020. Ved utgangen av 2019 var misligholdsandelen 11,1 prosent. Norske banker som har spesialisert seg på forbrukslån, hadde en misligholdsandel på 20,5 prosent ved utgangen av 2020, som er 0,5 prosentpoeng høyere enn ved utgangen av tredje kvartal. Ved utgangen av 2019 var misligholdsandelen i disse bankene 15,4 prosent.

Ved utgangen av 2020 hadde 23 inkassoforetak forbruksgjeld til inndrivelse. Disse hadde til sammen 694 400 inkassosaker knyttet til forbruksgjeld, som representerte 11,6 prosent av samlet antall saker til inndrivelse hos alle inkassoforetakene. Det var 317 900 av kravene som var kjøpt opp av finansieringsforetak ved utgangen av 2020, noe som utgjorde 45,8 prosent av kravene. For inkassosakene knyttet til forbruksgjeld utgjorde misligholdt hovedstol (opprinnelig gjeld) 35,1 mrd. kroner, som var 49,3 prosent av samlet misligholdt hovedstol på alle krav til inndrivelse hos alle inkassoforetakene. Misligholdt forbruksgjeld (opprinnelig gjeld inkludert renter) ved utgangen av 2020 var til sammen på 51,7 mrd. kroner, som innebærer at påløpte renter utgjorde 16,6 mrd. kroner. Fordeling av misligholdt forbruksgjeld på aldersgrupper viser at aldersgruppene 30-39 år og 40-49 år representerer over halvparten av misligholdt forbruksgjeld.

Inkassosaker knyttet til forbruksgjeld fordelt på aldersgrupper viser at gruppen 30-39 år har høyest andel saker, med 27,3 prosent. Andelen inkassosaker knyttet til forbruksgjeld som har vært til inndrivelse mer enn 18 måneder, er gjennomgående høyere for alle aldersgrupper ved utgangen av 2020 sammenlignet med utgangen av første halvår 2020. Andelen av slike inkassosaker er lavest for gruppen 18-29 år og høyest for gruppen over 60 år, som ved utgangen av første halvår 2020. Det synes dermed å være vanskeligere å få fullt innbetalt forbruksgjeld, og dermed avsluttet inkassosaker, for låntakere i gruppen over 60 år sammenlignet med yngre aldersgrupper.

En fordeling av inkassosakene knyttet til forbruksgjeld etter hovedstolens størrelse (opprinnelig gjeld), viser at 52,2 prosent av sakene var under 25 000 kroner. Aldersgruppen 18-29 år har lavest gjennomsnittlig misligholdt forbruksgjeld per inkassosak med 39 300 kroner, mens gruppen over 60 år har høyest gjennomsnittlig misligholdt forbruksgjeld per inkassosak med 102 500 kroner. Ved utgangen av 2020 var ett av tre forbrukslånkrav til inndrivelse lån der hovedstolen var eldre enn 5 år.

Tall fra Gjeldsregisteret AS per 31. mars 2021 viser at det samlede utlånsvolumet er redusert med 7,3 mrd. kroner (4,5 prosent) siden årsskiftet, og 17,5 mrd. kroner (10,2 prosent) siden utgangen av første kvartal i fjor. Nedgangen skyldes hovedsakelig lavere utestående rammekreditter og usikrede nedbetalingslån, som er redusert med henholdsvis 10,0 og 8,7 prosent siden utgangen av første kvartal 2020. Av den samlede reduksjonen siste år var 17,0 mrd. kroner rentebærende gjeld og 0,5 mrd. kroner ikke-rentebærende gjeld. Andelen låntakere med flere enn fem kreditter registrert i Gjeldsregisteret var 7 prosent per 31. mars 2021, om lag 2 prosentpoeng lavere enn ett år tidligere.

Del I: Forbrukslånsmarkedet

1. Lavere utlånsvolum i forbrukslånsmarkedet

Det var en kraftig nedgang i utlånsvolumet i det norske forbrukslånsmarkedet i 2020. Nedgangen i utlånsvolum har forsterket seg under koronapandemien, og flere foretak melder om mindre etterspørsel etter forbrukslån det siste året.

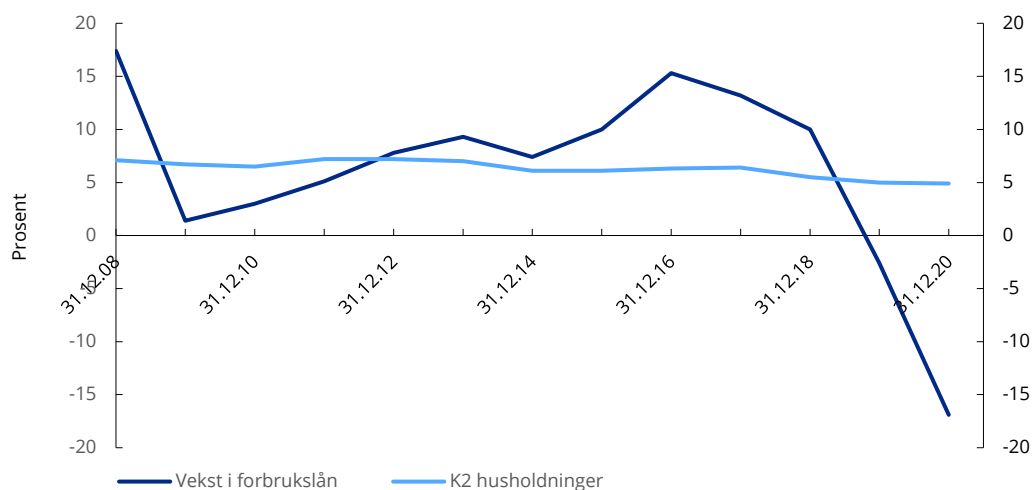
Datagrunnlag

Finanstilsynets kartlegging av forbrukslånsmarkedet omfatter 33 foretak som tilbyr forbrukslån i Norge, herunder både norske foretak og filialer av utenlandske foretak. Norske foretak og utenlandske filialer med forbrukslån som hovedvirksomhet inngår i utvalget. I tillegg inngår enkelte foretak hvor forbrukslån utgjør en mindre andel av de totale utlånene. Utvalget dekker om lag 90 prosent av det norske markedet for forbrukslån. Forbrukslån omfatter kredittkortlån og andre lån uten sikkerhet til personkunder.

Forbrukslån til norske kunder fra utenlandske foretak som driver grensekryssende virksomhet, og lån uten sikkerhet i finansieringsforetak som kjøper porteføljer av misligholdte lån, inngår ikke i Finanstilsynets utvalgsundersøkelse.

For de 33 foretakene som inngår i Finanstilsynets undersøkelse av forbrukslån¹, falt utlånsvolumet i Norge med nær 17 prosent i 2020, fra 111,4 mrd. kroner ved utgangen av 2019 til 92,5 mrd. kroner ved utgangen av 2020, se figur 1.1. Dersom det justeres for salg av porteføljer av misligholdte lån til finansieringsforetak på 3,9 mrd. kroner i 2020, var reduksjonen i det norske markedet på 14 prosent.

Figur 1.1 Tolvmånedersvekst i det norske markedet for forbrukslån og husholdningenes innenlandsgjeld (K2)

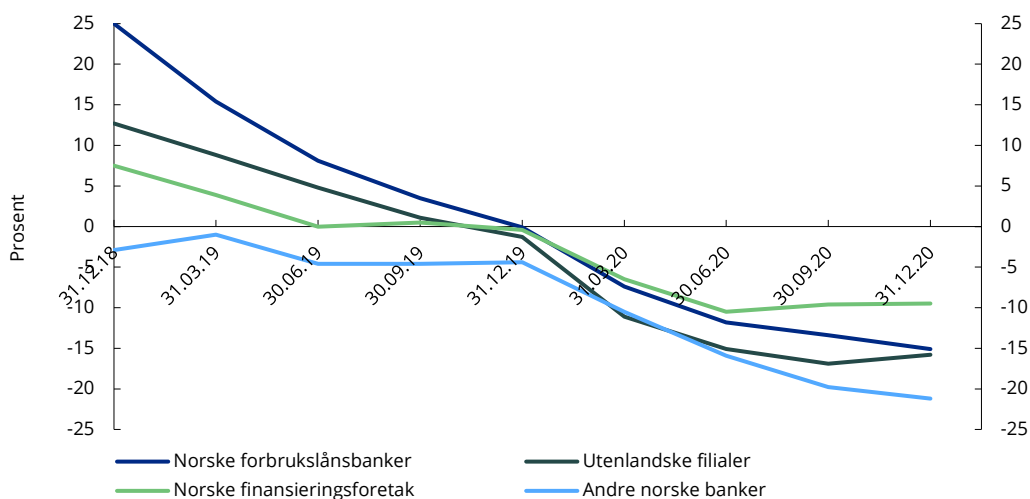

Kilder: Finanstilsynet og SSB (K2)

¹ Undersøkelsen omfatter følgende foretak: Avida Finans, Bank Norwegian, BB-TF Bank Norge, BN Bank, Brabank, Danske Bank, DNB Bank, Eika Kredittdbank, Ekspress Bank, Enter Card, Folkefinans, Handelsbanken, Ikano Bank, Instabank, Komplet Bank, Mybank, Nordea Bank Norge, Nordea Direct Bank, Nordea Finans Norge, Optin Bank, Resurs Bank, Santander Consumer Bank, Sbanken, SEB Kort, Sparebanken 1 Finans Nord-Norge, Sparebank 1 Kreditt, Sparebank 1 SMN, Sparebanken Møre, Sparebanken Sør, Sparebanken Vest, Storebrand Bank, Svea Finans og Thorn Norge Finans.

Utlånsvolumet for norske forbrukslånsbanker² falt med 15 prosent i 2020, fra 34,1 mrd. kroner ved utgangen av 2019 til 29,1 mrd. kroner ved utgangen av 2020. Til sammenligning var tolv månedersveksten 25 prosent i 2018, se figur 1.2. For utenlandske filialer har utlånsvæksten falt fra 13 prosent i 2018 til -16 prosent i 2020. For andre norske banker samlet, har det vært en reduksjon i forbrukslån over lengre tid.

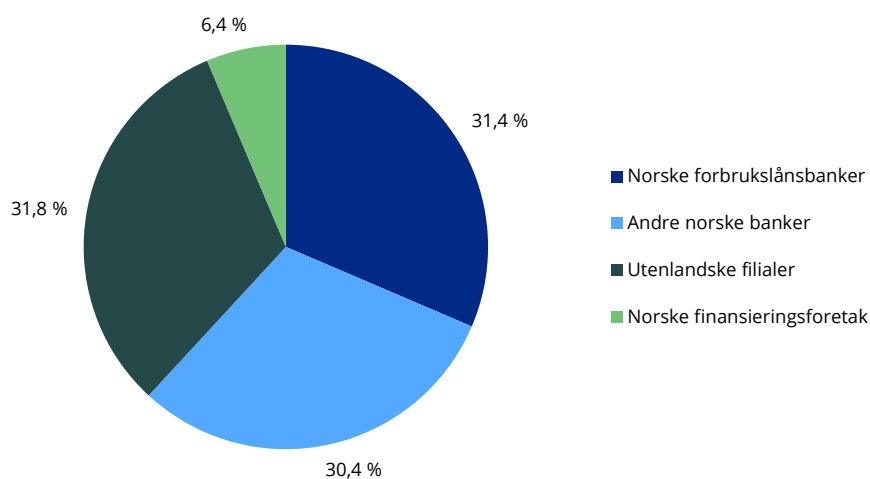
Figur 1.2 Tolv månedersvekst i det norske forbrukslånsmarkedet for ulike grupper foretak

Kilde: Finanstilsynet

Ved utgangen av 2020 hadde utenlandske filialer, norske forbrukslånsbanker og andre norske banker i overkant av 30 prosent hver av de samlede forbrukslånene i Finanstilsynets undersøkelse, se figur 1.3.

Figur 1.3 Fordeling av forbrukslån i Norge per 31.12.2020

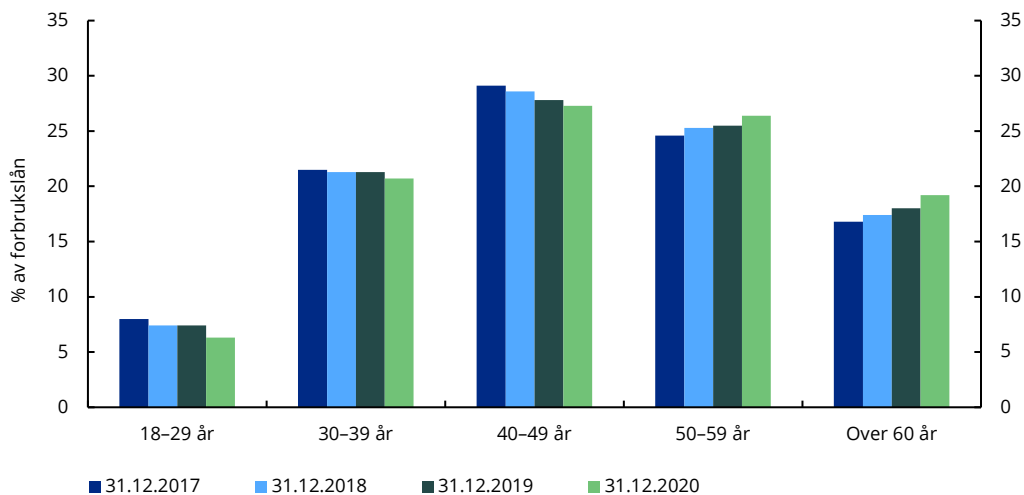

Kilde: Finanstilsynet

² Forbrukslånsbanker er definert som banker hvor mer enn halvparten av utlånporteføljen består av lån uten sikkerhet til personkunder. Ved utgangen av 2020 bestod gruppen av Bank Norwegian, Brabank, Eika Kredittdbank, Instabank og Komplet Bank. Easybank inngikk i denne gruppen før fusjonen med Brabank 1. oktober 2020.

Låntakere over 40 år hadde 73 prosent av forbrukslånene i Norge ved utgangen av 2020. Dette var om lag to prosentpoeng høyere enn for ett år siden, se figur 1.4. Låntakere i aldersgruppen 40–49 år hadde den høyeste andelen med 27 prosent av lånene. For aldersgruppene over 50 år har det vært en gradvis økning i andelen de siste fire årene. Andelen av forbrukslån for gruppen 18–29 år har sunket noe, og var 6,3 prosent ved utgangen av 2020.

Figur 1.4 Forbrukslån i Norge fordelt på aldersgrupper

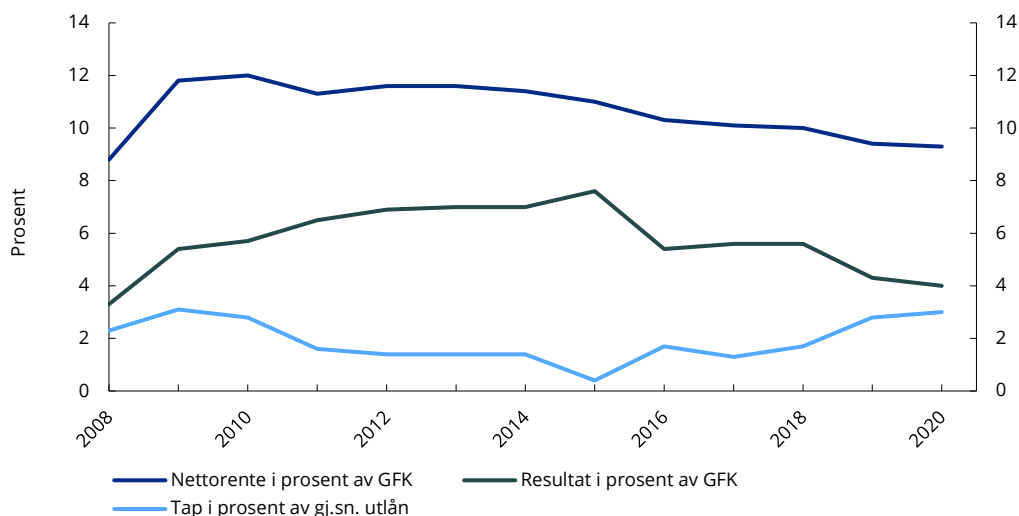

Kilde: Finanstilsynet

2. Redusert inntjening

Lønnsomheten for foretakene i utvalget samlet er noe redusert de siste årene, se figur 1.5, men er fortsatt god for flere av foretakene. Sammenlignet med tidligere år, har lavere netto renteinntekter og en viss økning i bokførte tap gitt en nedgang i resultatet blant foretakene som inngår i Finanstilsynets undersøkelse. Tapsnivået for foretakene i undersøkelsen samlet var på 3,0 prosent av utlån i 2020, som er 0,2 prosentpoeng høyere enn i 2019. For norske forbrukslånbanker utgjorde tapene 3,9 prosent i 2020. For samtlige bankers totale utlån var tapene til sammenligning 0,5 prosent av utlån.

Figur 1.5 Resultatutvikling forbrukslån (inkl. norske foretaks utlån i utlandet)

Kilde: Finanstilsynet

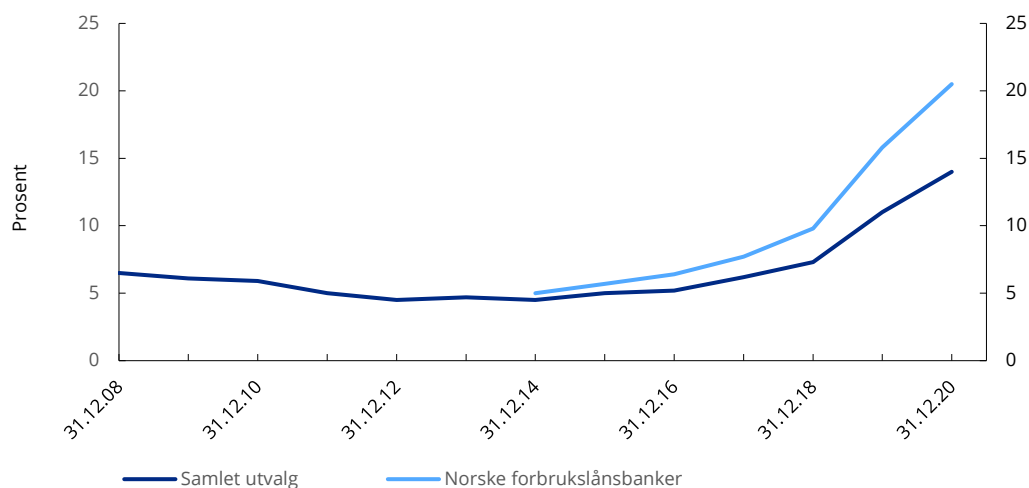
3. Fortsatt høy andel misligholdte forbrukslån

Andelen misligholdte forbrukslån har økt markert de siste tre årene blant foretakene som inngår i Finanstilsynets undersøkelse, til tross for salg av porteføljer med misligholdte lån, se figur 1.6. De kvartalsvise tallene viser en utflating mot slutten av 2020, se figur 1.7. Ved utgangen av 2020 lå misligholdet på 14,0 prosent for foretakene i utvalget. Dette inkluderer mislighold av forbrukslån gitt av norske foretak til kunder i utlandet. Misligholdet var 0,2 prosentpoeng høyere enn ved utgangen av tredje kvartal 2020. Ved utgangen av 2019 var misligholdet 11,1 prosent. Misligholdet i det norske forbrukslånsmarkedet isolert var 13,3 prosent ved utgangen av 2020, mot 10,9 prosent ved utgangen av 2019.

Norske forbrukslånbanker hadde en misligholdsandel på 20,5 prosent ved utgangen av 2020, som er 0,5 prosentpoeng høyere enn ved utgangen av tredje kvartal 2020, se figur 1.6. Ved utgangen av 2019 var misligholdet for norske forbrukslånbanker 15,4 prosent. Til sammenligning var misligholdet for samtlige norske bankers totale utlån 1,0 prosent ved utgangen av 2020, noe som var marginalt høyere enn ved utgangen av 2019. Misligholdsandelen for forbrukslån i det norske markedet var 19,3 prosent ved utgangen av 2020, mot 14,7 prosent ved utgangen av 2020. Misligholdsandelen på forbrukslån utenfor Norge (dvs. andre nordiske land) var noe høyere, med 21,6 prosent ved utgangen av 2020, mot 16,1 prosent ett år tidligere. Norske forbrukslånbankers utlån i andre nordiske land utgjorde 54 prosent av disse bankenes samlede utlån ved utgangen 2020.

Volumet av misligholdte forbrukslån for foretakene i utvalget utgjorde i alt 21,6 mrd. kroner ved utgangen av 2020, mot 18,7 mrd. kroner ett år tidligere. Den kvartalsvise utviklingen i mislighold viser en nedgang i totalt misligholdt volum, målt i kroner, sammenlignet med tredje kvartal 2020. I det norske markedet var det en nedgang i volumet av misligholdte lån de to siste kvartalene i 2020, se figur 1.8.

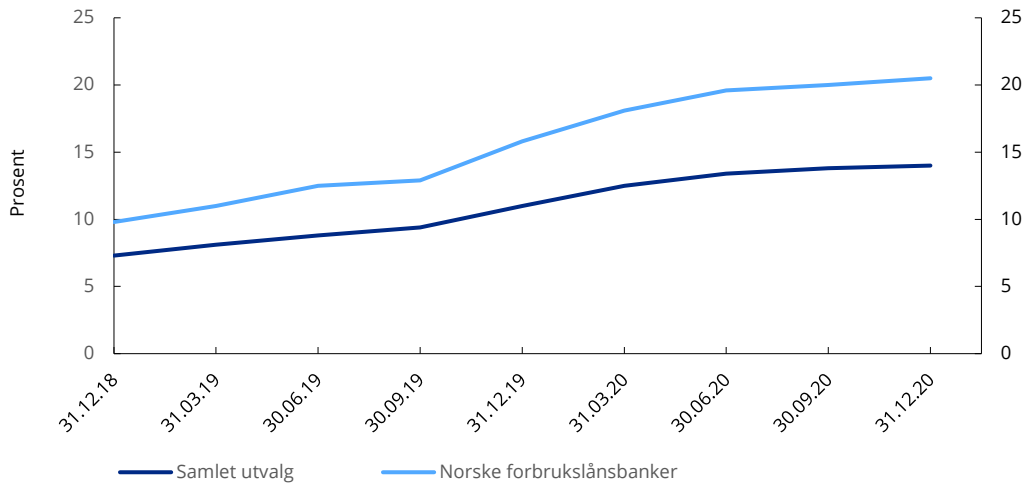
Figur 1.6 Mislighold over 90 dager i prosent av forbrukslån (inkl. norske foretaks utlån i utlandet)

Kilde: Finanstilsynet

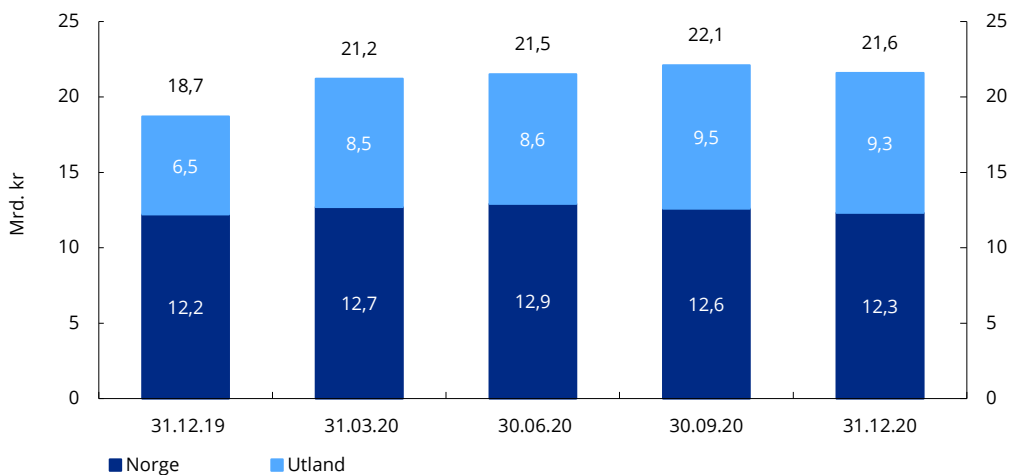

Figur 1.7 Kvartalsvis utvikling i mislighold over 90 dager i prosent av forbrukslån (inkl. norske foretaks utlån i utlandet)

Kilde: Finanstilsynet

Figur 1.8 Utvikling i misligholdte forbrukslån over 90 dager, volum

Kilde: Finanstilsynet

4. Nedgang i salg av misligholdte porteføljer

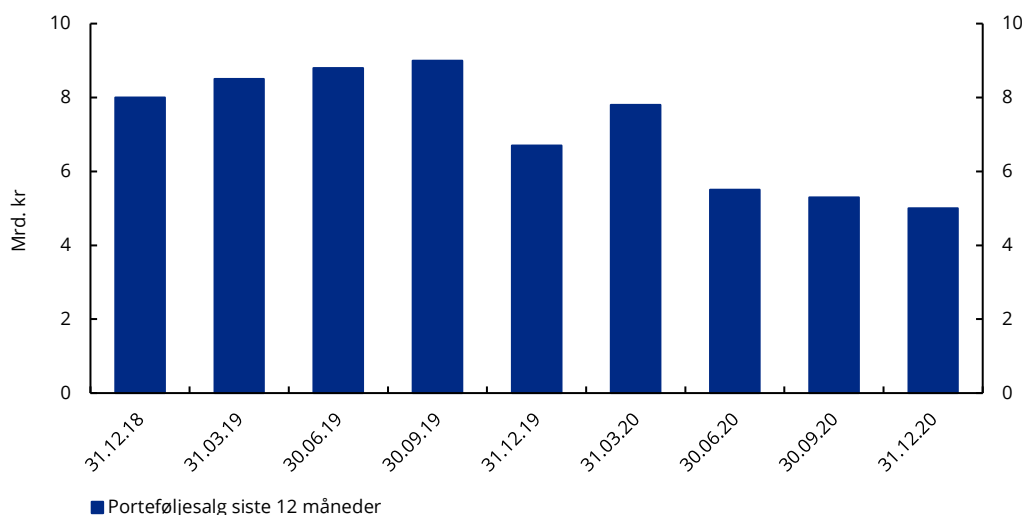
Flere banker har de siste årene solgt porteføljer med misligholdte forbrukslån til foretak som har spesialisert seg på å kjøpe og inndrive denne gjelden. Foretakene som kjøper slike porteføljer, har en lang horisont på inndrivningsprosessen. Porteføljene selges til lavere pris enn pålydende verdi, og de oppkjøpte kravene vil normalt øke utover hovedstolen fordi det påløper høye renter i tillegg til gebyrer og salærer.

Det har vært et godt marked for salg av porteføljer med misligholdte forbrukslån fra banker til finansieringsforetak. Finansieringsforetakene som kjøper lån, inngår vanligvis i konsern med inkassoforetak, og den gode lønnsomheten i markedet har tiltrukket seg flere nye aktører. Høye priser på salg av slike porteføljer har også bidratt til god lønnsomhet i forbrukslånbankene til tross for betydelig mislighold. Fra

slutten av 2019 har ulike aktører rapportert om at prisene på porteføljene er på vei ned. Dette kan skyldes flere forhold, blant annet en økende andel skyldnere med mange, store forbrukslån, redusert mulighet til refinansiering etter at gjeldsregistrene ble etablert, og at aktørene må ha mer kapital for kjøp av porteføljer generelt og for inngåelse av avtaler om periodiske kjøp spesielt.

Det var en nedgang i solgte porteføljer i løpet av 2020 for foretakene i Finanstilsynets utvalgsundersøkelse, se figur 1.9. Fra utgangen av 2019 til utgangen av 2020 solgte foretakene porteføljer til en pålydende verdi av 5,0 mrd. kroner. Av solgte porteføljer var 3,9 mrd. kroner utlån i Norge. I 2019 utgjorde salg av misligholdte lån 6,7 mrd. kroner, hvorav 4,8 mrd. kroner var norske porteføljer.

Figur 1.9 Solgte porteføljer av misligholdte forbrukslån siste 12 måneder (inkl. forbrukslån i utlandet)

Kilde: Finanstilsynet

5. Oppfølging av foretakenes utlånspraksis

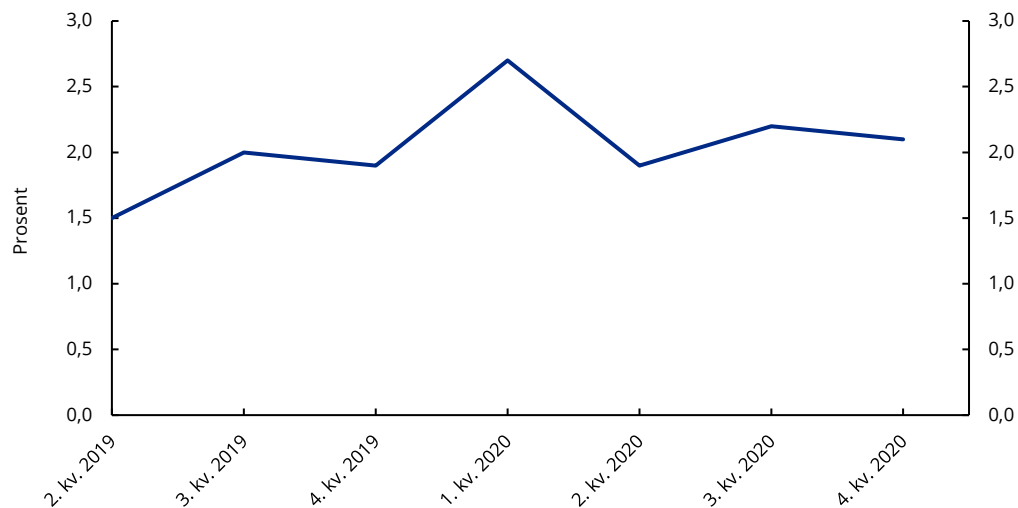
Finansdepartementet fastsatte, etter forslag fra Finanstilsynet, forskrift om krav til finansforetakenes utlånspraksis for forbrukslån i februar 2019 med virkning ut 2020. Fra 1. januar 2021 trådte ny forskrift om krav til finansforetakenes utlånspraksis (utlånsforskriften)³ i kraft. Forskriften gjelder fram til 31. desember 2024 og viderefører i hovedsak kravene fra bolig- og forbrukslånsforskriftene. Utlånsforskriften stiller blant annet krav til betjeningsevne, maksimal gjeld i forhold til inntekt og avdragsbetaling. Forskriften gir foretak som yter forbrukslån, adgang til å fravike forskriftens krav for inntil 5 prosent av verdien av alle nye lån hvert kvartal (fleksibilitetskvote). Finanstilsynet innhenter kvartalsvis rapportering av etterlevelsen av kravene i forskriften fra foretakene i utvalget, samt fra enkelte utenlandske foretak som driver grensekryssende virksomhet i det norske markedet.

Siden forskriften ble innført har andelen forbrukslån som avviker fra ett eller flere av kravene i forskriften, ligget mellom 1,5 og 2,7 prosent av innvilgede forbrukslån. I fjerde kvartal 2020 var avviksandelen 2,1 prosent, se figur 1.10. Ingen av foretakene hadde en avviksandel over 5 prosent. Det var kravet til betjeningsevne som i størst grad ble avveket i fjerde kvartal 2020.

³ <https://www.regjeringen.no/no/tema/okonomi-og-budsjett/finansmarkedene/utlansforskriften/id2791101/>

En oppsummering av foretakenes etterlevelse av utlånsforskriftene⁴ er publisert på Finanstilsynets nettside. Foretakenes etterlevelse av utlånsforskriften blir også fulgt opp gjennom stedlige tilsyn.

Figur 1.10 Andel utlån som avviker fra ett eller flere av kravene i forbrukslånsforskriften. Vektet gjennomsnitt

Kilde: Finanstilsynet

---

⁴ https://www.finanstilsynet.no/contentassets/184f1fb11b07406dbbf6ba64d1c6ecdd/etterlevelse_av_utlansforskriftene_4_kvartal_2020.pdf

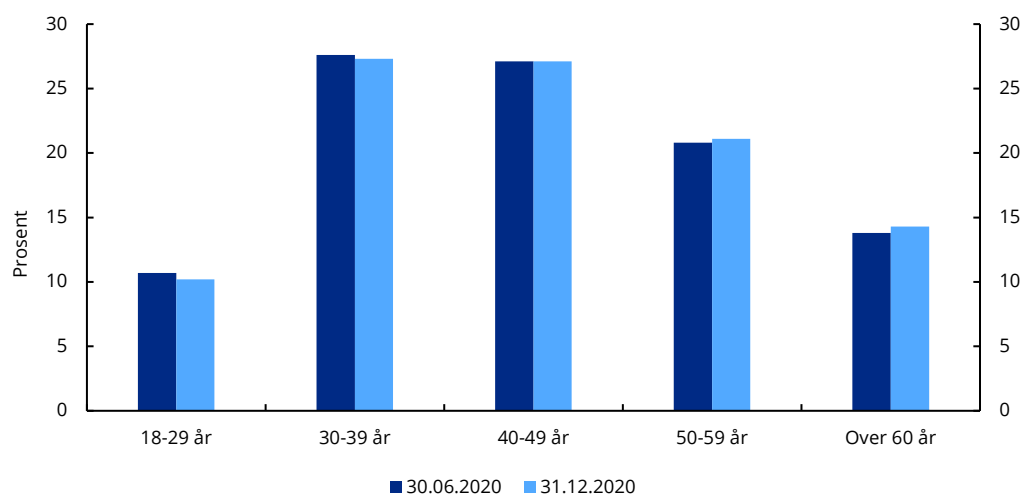
6. Forbruksgjeld til inkasso

Fra første halvår 2020 ble det innført halvårlig rapportering av forbruksgjeld til inndrivelse for alle inkassoforetak, mot tidligere kun for et utvalg av de større inkassoforetakene. Ved utgangen av 2020 var det 23 inkassoforetak som hadde forbruksgjeld til inndrivelse, mot 21 ved utgangen av første halvår 2020. Innrapporterte inkassosaker representerer ikke antall unike skyldnere, ettersom én skyldner kan ha flere inkassosaker.

Det var 694 400 inkassosaker knyttet til forbruksgjeld ved utgangen av 2020. Sakene utgjorde 11,6 prosent av samlet antall saker til inndrivelse hos alle inkassoforetakene. Til sammenligning var det 687 600 inkassosaker knyttet til forbruksgjeld ved utgangen av første halvår 2020, som utgjorde 11,3 prosent av samlet antall saker til inndrivelse hos alle inkassoforetakene.

Fordelingen av inkassosaker knyttet til forbruksgjeld ved utgangen av 2020 på aldersgrupper viste at det er aldersgruppene 30–39 år og 40–49 år som har høyest andel saker, med henholdsvis 27,3 prosent og 27,1 prosent. For aldersgruppen 30–39 år er andelen saker redusert fra 27,6 prosent ved utgangen av første halvår 2020, mens andelen saker tilhørende aldersgruppen 40–49 år er uendret, se figur 1.11.

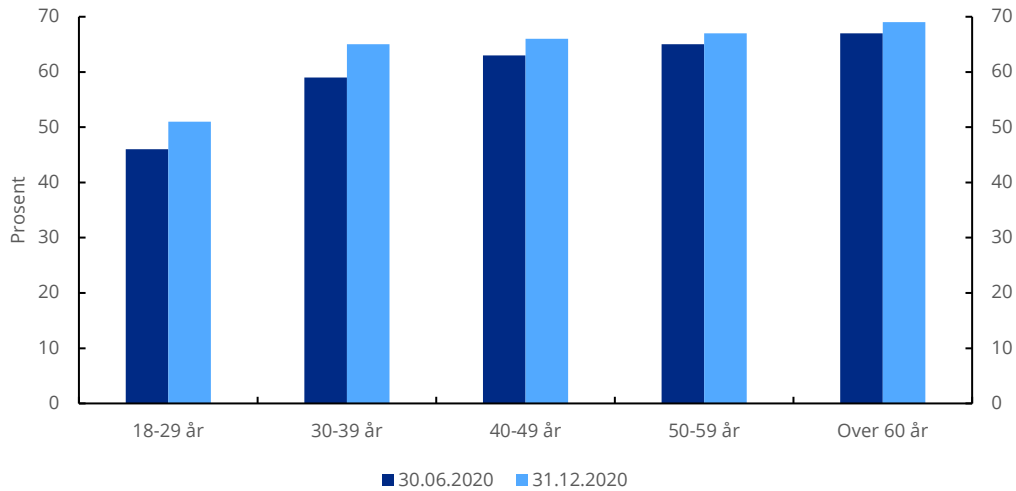
Figur 1.11 Fordeling av inkassosaker knyttet til forbruksgjeld på aldersgrupper

Kilde: Finanstilsynet

Andelen inkassosaker knyttet til forbruksgjeld som har vært til inndrivelse mer enn 18 måneder, var høyere for alle aldersgrupper ved utgangen av 2020 enn ved utgangen av første halvår 2020. I alle aldersgrupper hadde over halvparten av inkassosakene knyttet til forbruksgjeld vært til inndrivelse mer enn 18 måneder ved utgangen av 2020. Andelen av slike inkassosaker er fortsatt lavest for gruppen 18–29 år og høyest for gruppen over 60 år. Det synes dermed å være vanskeligere å få fullt innbetalt forbruksgjeld, og dermed avsluttet inkassosaker, for låntakere i gruppen over 60 år sammenlignet med yngre aldersgrupper, se figur 1.12.

Figur 1.12 Andel inkassosaker til inndrivelse mer enn 18 måneder, fordelt på aldersgrupper

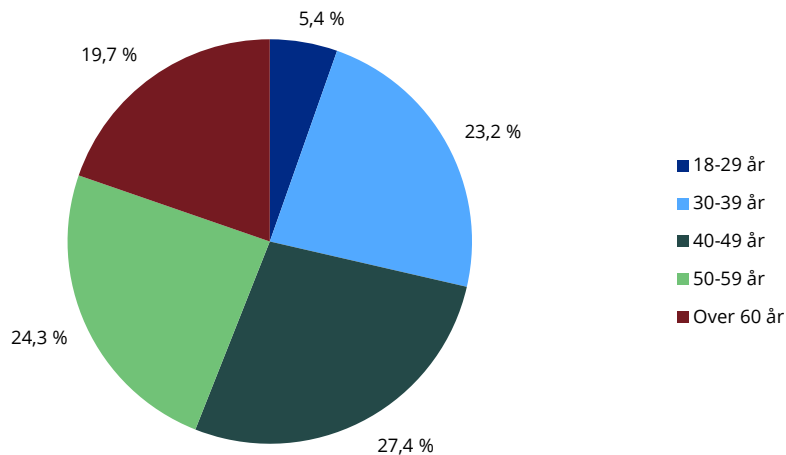

Kilde: Finanstilsynet

Misligholdt hovedstol (opprinnelig gjeld) knyttet til forbruksgjeld var på 35,1 mrd. kroner ved utgangen av 2020, sammenlignet med 35,0 mrd. kroner ved utgangen av første halvår 2020. Samlet misligholdt hovedstol til inndrivelse hos alle inkassoforetakene ved utgangen av 2020 var på 71,2 mrd. kroner, som innebærer at misligholdt hovedstol knyttet til forbruksgjeld utgjorde 49,3 prosent. Tilsvarende forholdstall ved utgangen av første halvår 2020 var på 48,6 prosent.

Misligholdt forbruksgjeld (opprinnelig gjeld inkludert renter) ved utgangen av 2020 var til sammen på 51,7 mrd. kroner, som innebærer at påløpte renter utgjorde 16,6 mrd. kroner. Fordeling av misligholdt forbruksgjeld på aldersgrupper viser at aldersgruppene 30-39 år og 40-49 år representerer over halvparten av misligholdt forbruksgjeld, jf. figur 1.13.

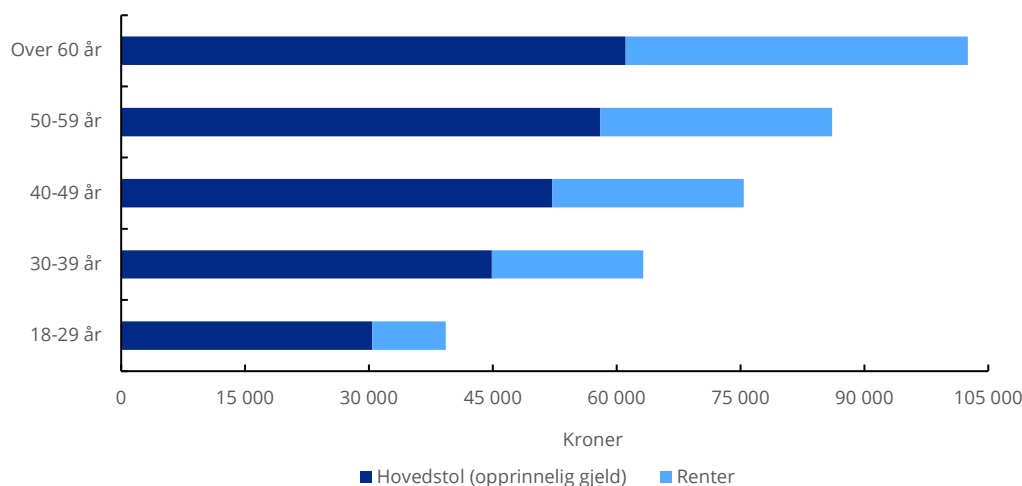
Figur 1.13 Andel misligholdt forbruksgjeld (opprinnelig gjeld og renter), fordelt på aldersgrupper per 31.12.2020

Kilde: Finanstilsynet

Gjennomsnittlig misligholdt forbruksgjeld (opprinnelig gjeld og renter) for den enkelte inkassosak ved utgangen av 2020 var på 74 500 kroner. Aldersgruppen 18–29 år har lavest gjennomsnittlig misligholdt forbruksgjeld per inkassosak, på 39 300 kroner, mens gruppen over 60 år har høyest gjennomsnittlig misligholdt forbruksgjeld per inkassosak på 102 500 kroner, se figur 1.14.

Figur 1.14 Gjennomsnittlig misligholdt forbruksgjeld (opprinnelig gjeld og renter) per inkassosak fordelt på aldersgrupper per 31.12.2020

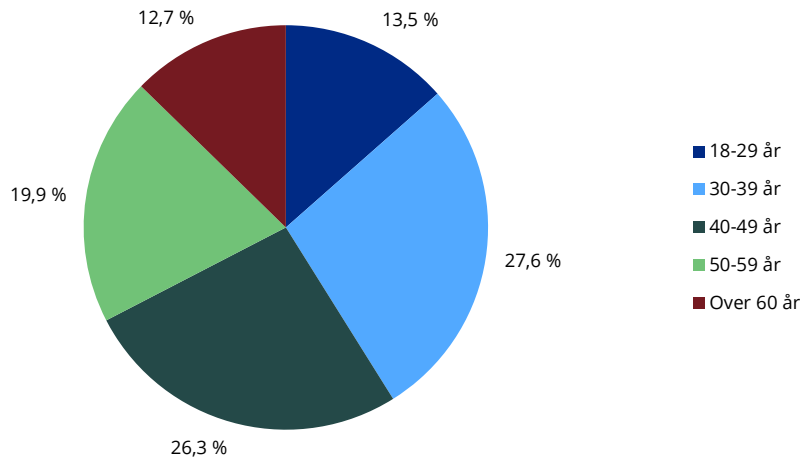
Kilde: Finanstilsynet

Ved utgangen av 2020 var det 28,5 prosent av inkassosakene knyttet til forbruksgjeld som hadde vært til inndrivelse i inntil tre år etter kravets forfallsdato uten innbetaling. Disse inkassosakene representerte misligholdt hovedstol (opprinnelig gjeld) på 11,6 mrd. kroner. Ved utgangen av første halvår 2020 gjaldt det samme for 29,7 prosent av sakene, med en samlet misligholdt hovedstol på 11,9 mrd. kroner.

Inkassoforetakene har i løpet av siste 12 måneder sendt utleggsbegjæring på 170 900 saker knyttet til forbruksgjeld. Når inkassoforetak sender utleggsbegjæring på vegne av fordringshaver, innebærer dette at namsmannen undersøker om skyldner har eiendeler det kan tas pant i eller om vedkommende har rom i sin inntekt til lønnstrekking. Namsmannens beslutning kalles utleggsforretning. Dersom det ikke er noe å ta utlegg i, blir resultatet i forretningen "intet til utlegg". For 58 200 saker hvor det i løpet av siste 12 måneder er sendt utleggsbegjæring (34,1 prosent), var resultatet av namsmannens utleggsforretning "intet til utlegg".

Antall avholdte utleggsforretninger i løpet av de siste 12 måneder viser at det er skyldnere i aldersgruppen 30-39 år og 40-49 år som har høyest andel saker med resultat "intet til utlegg". Disse to aldersgruppene sto for over halvparten av samlet antall utleggsbegjæringer med resultat "intet til utlegg", jf. figur 1.15.

Figur 1.15 Andel utleggsbegjæringer i løpet av siste 12 måneder med resultat "intet til utlegg", fordelt på aldersgrupper

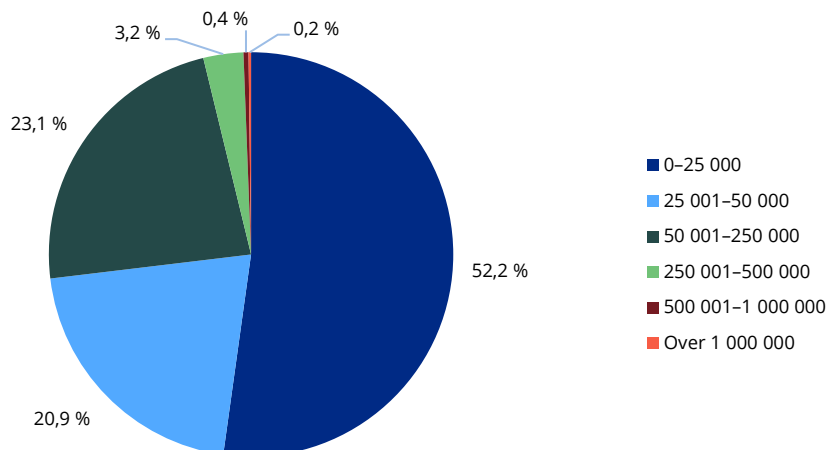

Kilde: Finanstilsynet

Finansieringsforetak som kjøper porteføljer av misligholdte forbrukslån, overlater inndrivelsen til inkassoforetak. Selv om inkassoforetaket er i samme konsern som finansieringsforetaket, anses inkassoforetaket likevel å bedrive fremmedinkasso, noe som åpner for å avkreve fremmedinkassosalær. Ved valg av en slik inndrivingsmodell vil den forventede inntjeningen på et oppkjøpt krav øke for konsernet, ved at det får fremmedinkassosalærer i tillegg til inntekter ved inndrivelse av hovedstolen og påløpte (høye) rentekrav. Innrapporterte tall viser at 317 900 av kravene knyttet til forbruksgjeld ved utgangen av 2020 var kjøpt opp. Dette utgjør 45,8 prosent av kravene. De kjøpte kravene representerte misligholdt hovedstol (opprinnelig gjeld) på 14,2 milliarder kroner, som er 40,4 prosent av samlet misligholdt hovedstol knyttet til forbruksgjeld til inndrivelse hos inkassoforetakene ved utgangen av 2020. Det innrapporteres ikke påløpte renter som kun gjelder for oppkjøpte krav. Til sammenligning var 284 200 av kravene knyttet til forbruksgjeld ved utgangen av første halvår 2020 kjøpt opp. Disse kravene utgjorde 41,3 prosent av kravene, og representerte misligholdt hovedstol (opprinnelig gjeld) på 12,5 milliarder kroner, som var 35,7 prosent av samlet misligholdt hovedstol knyttet til forbruksgjeld.

En fordeling av inkassosakene knyttet til forbruksgjeld etter hovedstolens størrelse (opprinnelig gjeld), viser at 52,2 prosent av sakene var under 25 000 kroner, se figur 1.16. Det er kun mindre endringer i fordelingen etter inkassosakenes hovedstol ved utgangen av 2020 sammenlignet med første halvår 2020.

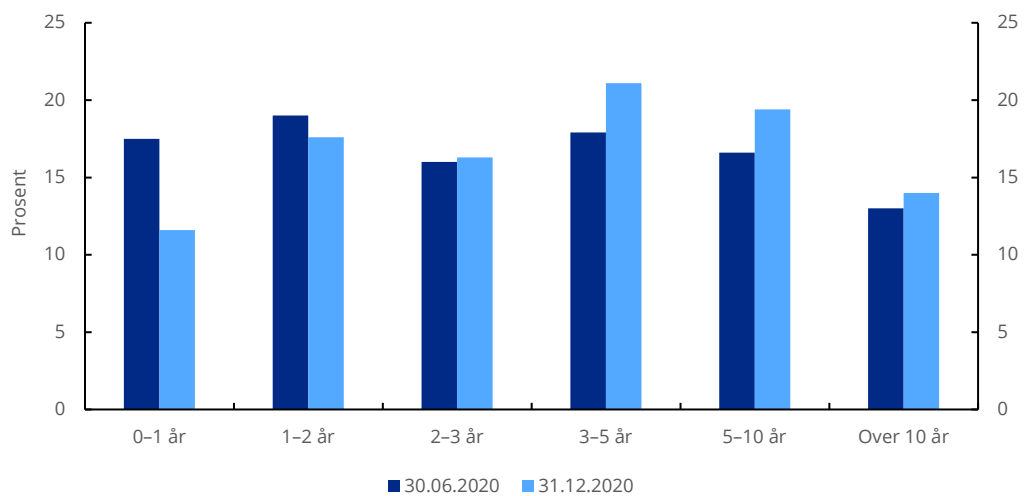
Figur 1.16 Fordeling av inkassosakenes hovedstol knyttet til forbruksgjeld per 31.12.2020

Kilde: Finanstilsynet

Ved utgangen av 2020 var ett av tre forbrukslånkrav til inndrivelse lån der hovedstolen var eldre enn 5 år, se figur 1.17. Ved utgangen av første halvår 2020 var nærmere 30 prosent av låneforholdene eldre enn 5 år.

Figur 1.17 Fordeling av inkassosakenes alder knyttet til forbruksgjeld

Kilde: Finanstilsynet

Del II: Gjeld registrert i gjeldsinformasjonsforetak

7. Gjeldsinformasjonsforetak

Gjeldsinformasjonsforetak har fra 1. juli 2019 etablert registre med opplysninger om både usikrede lån og enkelte andre typer lån. Alle finansforetak har plikt til å gjøre gjeldsopplysninger tilgjengelig for gjeldsinformasjonsforetakene. De nye gjeldsregistrene er et effektivt redskap for banker og finansieringsforetak til å framskaffe informasjon om hvor mye forbruksgjeld lånsøkere har, og vil dermed bidra til grundigere kredittvurderinger og forebygge gjeldsproblemer blant enkeltpersoner. Norsk Gjeldsinformasjon AS, Gjeldsregisteret AS og Experian Gjeldsregister AS har konsesjon som gjeldsinformasjonsforetak ved utgangen av mars 2021.

Gjeldsinformasjonsforetakene registrerer lån fra alle foretak som tilbyr forbrukslån i Norge. I tillegg registreres lån i finansieringsforetak som kjøper porteføljer av misligholdte lån. For foretak som kjøper misligholdte lån, inngår hovedstol inkludert salærer samt påløpte renter og gebyrer i tallene som registreres. Gjeldsregistrene inneholder også utlån fra utenlandske foretak som driver grensekryssende virksomhet. Ellers inneholder gjeldsregistrene lån sikret med tredjepersonspant (pant som ikke tilhører skyldneren) og billån med salgspant som er eldre enn fem år. Samlet gjeld i statistikken fra gjeldsinformasjonsforetakene vil derfor være høyere enn tallene i Finanstilsynets utvalgsundersøkelse for forbrukslån. Til sammen 166 foretak rapporterte til Gjeldsregisteret AS per 31. mars 2021, og utviklingen i samlet gjeld i dette registeret omtales nærmere under.⁵

Definisjoner

Gjeldsregistrene inneholder ulike typer lån. Lånene kan deles inn i tre underkategorier:

Rammekreditter

Består av kredittkortrammer og usikrede rammelån.

Nedbetalingslån

Nedbetalingslån kan igjen deles inn i to lånetyper; forbrukslån og annen usikret gjeld. Annen usikret gjeld er inkludert i gjeldsregistrene grunnet rapporteringsplikten av nedbetalingslån som er sikret hos tredjepart. Gjeldsregisteret AS definerer forbrukslån som nedbetalingslån med nominell rente større enn fem prosent, og annen usikret gjeld som nedbetalingslån med nominell rente mindre enn eller lik fem prosent.

Billån med salgspant eldre enn fem år skal defineres som usikrede lån og er rapporteringspliktige for foretakene. Etter Gjeldsregisterets vurdering er det stor variasjon i rentenivået tilknyttet billån, og det vil således ligge billån både som forbrukslån og som annen usikret gjeld i datagrunnlaget.

Betalingskort

Består av faktureringskort uten kredittgrense, der samlet saldo må betales ved forfall.

⁵ Forbehold: Presenterte størrelser har bakgrunn i ureviderte data fra Gjeldsregisteret AS. Rapporteringsfeil og ufullstendigheter kan forekomme. Flere av rammekredittene og nedbetalingslånene i Gjeldsregisteret har henholdsvis kredittgrense og opprinnelig lånebeløp lik null. Dette er lån tilknyttet oppkjøp av porteføljer med misligholdte lån av inkassoselskapers finansieringsforetak, der kjøpende finansieringsforetak som regel ikke kjenner til opprinnelig kredittgrense eller lånebeløp.

Øvrige definisjoner:

Rentebærende gjeld

Tilsvarende saldo på nedbetalingslån og rentebærende saldo på rammekreditter og betalingskort.

Ikke-rentebærende gjeld

Tilsvarende ikke-rentebærende saldo på rammekreditter og betalingskort.

Benyttet kreditt

Tilsvarende saldo på nedbetalingslån og rentebærende og ikke-rentebærende saldo på rammekreditter og betalingskort.

Kreditteksponering

Tilsvarende benyttet kreditt for nedbetalingslån og betalingskort, samt det høyeste av enten kredittgrensen eller summen av rentebærende og ikke-rentebærende saldo for rammekreditter. Årsaken til sistnevnte er at sum saldo for enkelte rammekreditter overstiger kredittgrensen, slik at kreditteksponeringen ikke reflekteres i tilstrekkelig grad dersom kun kredittgrense benyttes. I tillegg er det, som tidligere nevnt, flere tilfeller der kredittgrensen er satt til 0.

8. Porteføljeoversikt

Per 31. mars 2021 var samlet benyttet kreditt registrert i Gjeldsregisteret på 153,2 mrd. kroner, se tabell 2.1. Majoriteten av porteføljen består av forbrukslån og rammekreditter (se boks med omtale av gjeldsregistrenes definisjoner av disse størrelsene), med et volum på henholdsvis 69,6 mrd. kroner og 67,3 mrd. kroner. Rundt 88 prosent av samlet benyttet kreditt per 31. mars var rentebærende. Det var totalt registrert i underkant av 7,8 millioner kreditter fordelt på nesten 3,2 millioner unike låntakere. Kvinner hadde en noe lavere andel av totalt antall kreditter enn menn, se figur 2.1.

Tabell 2.1 Nøkkeltall per 31.03.2021

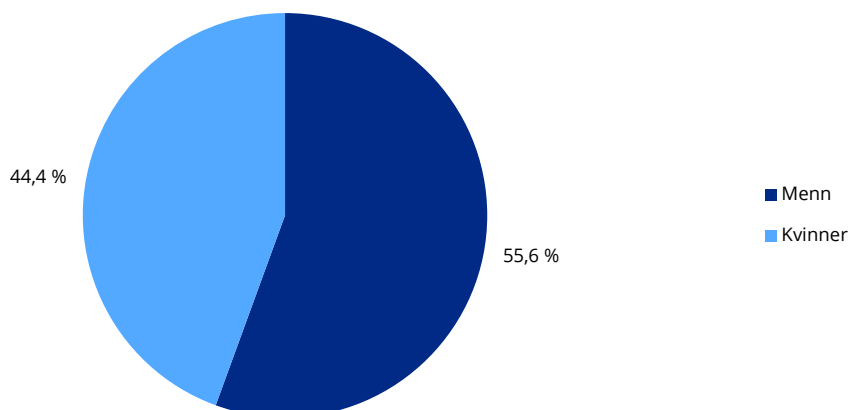
	Nedbetalingslån		Rammekreditter	Betalingskort	Totalt
	Herav forbrukslån	Herav annen usikret gjeld			
Antall kreditter	660 826	50 710	6 927 719	154 583	7 793 878
Antall personer	370 439	48 157	3 107 282	137 875	3 176 150 ⁶
Kreditteksponering	69 577	14 340	253 195	2 034	339 145
Benyttet kreditt	69 577	14 340	67 288	2 034	153 238
Rentebærende gjeld	69 577	14 340	49 772	620	134 309
Ikke-rentebærende gjeld	-	-	17 515	1 413	18 929

Note: Alle beløp i millioner kroner.

Kilder: Finanstilsynet og Gjeldsregisteret AS

⁶ Totalt antall unike personer i Gjeldsregisteret. Summen av antall personer per type gjeld er høyere da én person kan ha flere typer gjeld.

Figur 2.1 Antall kreditter fordelt på kjønn per 31.03.2021

Kilder: Finanstilsynet og Gjeldsregisteret AS

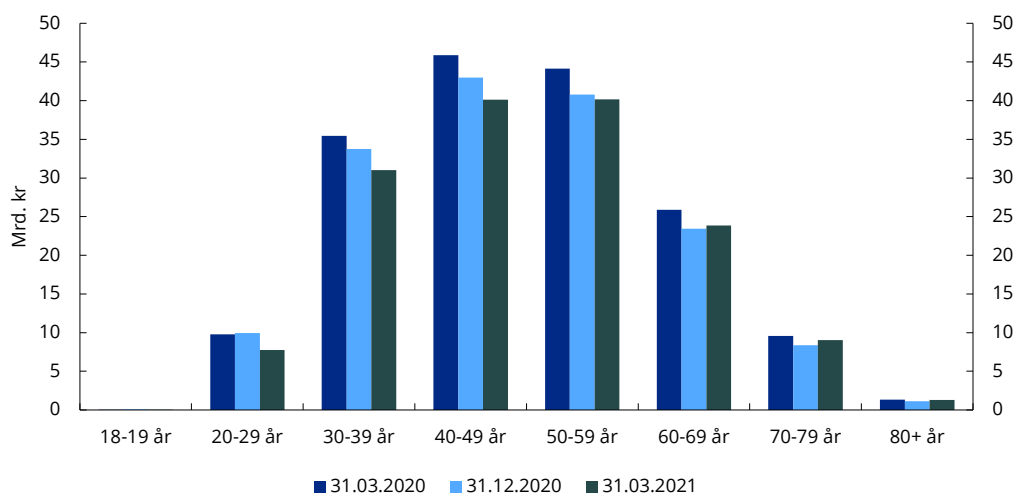
9. Porteføljeutvikling

Benyttet kreditt

Tall fra Gjeldsregisteret viser at det i løpet av første kvartal 2021 var en nedgang i samlet benyttet kreditt på 7,3 mrd. kroner, tilsvarende 4,5 prosent. I denne perioden ble volumet av rammekreditter redusert med 3,3 mrd. kroner (4,7 prosent), og forbrukslån med 2,9 mrd. kroner (3,9 prosent). Annen usikret gjeld og betalingskort hadde en nedgang på henholdsvis 0,9 mrd. kroner (6,0 prosent) og 0,2 mrd. kroner (8,3 prosent).

Per 31. mars 2021 var samlet benyttet kreditt registrert i Gjeldsregisteret 17,5 mrd. kroner (10,2 prosent) lavere enn på samme tidspunkt i 2020. Den samlede nedgangen det siste året har vært relativt jevnt fordelt mellom de ulike aldersgruppene, se figur 2.2. I løpet av første kvartal 2021 har alle aldersgrupper under 60 år hatt en nedgang i benyttet kreditt, mens volumet har økt i aldersgruppene fra 60 år og over.

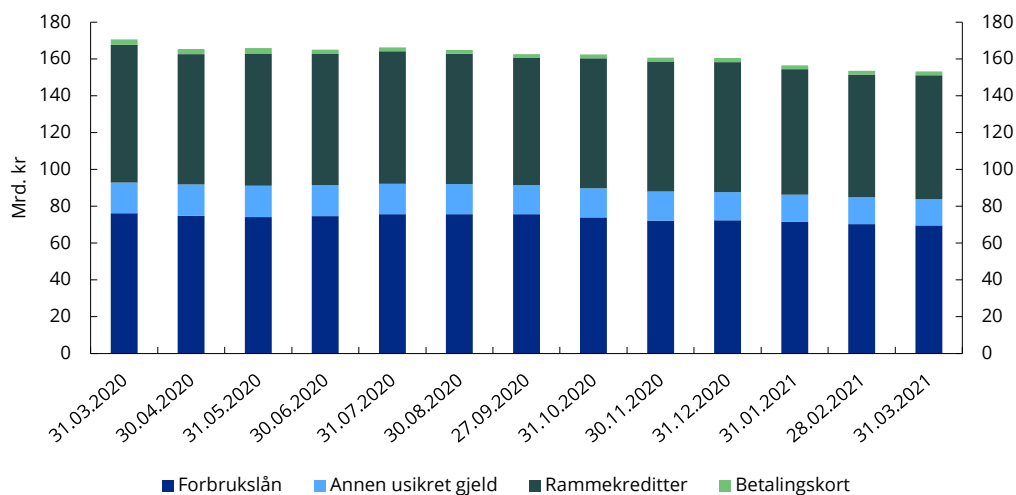
Figur 2.2 Benyttet kreditt fordelt på aldersgrupper

Kilder: Finanstilsynet og Gjeldsregisteret AS

Reduksjonen i benyttet kreditt fra 31. mars 2020 til 31. mars 2021 drives primært av forbrukslån og rammekreditter, se figur 2.3. Volumet av forbrukslån har avtatt med 6,7 mrd. kroner (8,7 prosent), og rammekreditter med 7,5 mrd. kroner (10,0 prosent). Annen usikret gjeld har hatt en nedgang på 2,4 mrd. kroner (14,1 prosent). Betalingskort har hatt klart størst prosentvis reduksjon (32,4 prosent) i benyttet kreditt i samme periode. Denne gjeldstypen utgjør en svært begrenset andel av samlet usikret gjeld registrert i Gjeldsregisteret (1,3 prosent per 31. mars 2021) og beløpsmessig utgjør reduksjonen 1,0 mrd. kroner.

Figur 2.3 Benyttet kreditt per type gjeld⁷

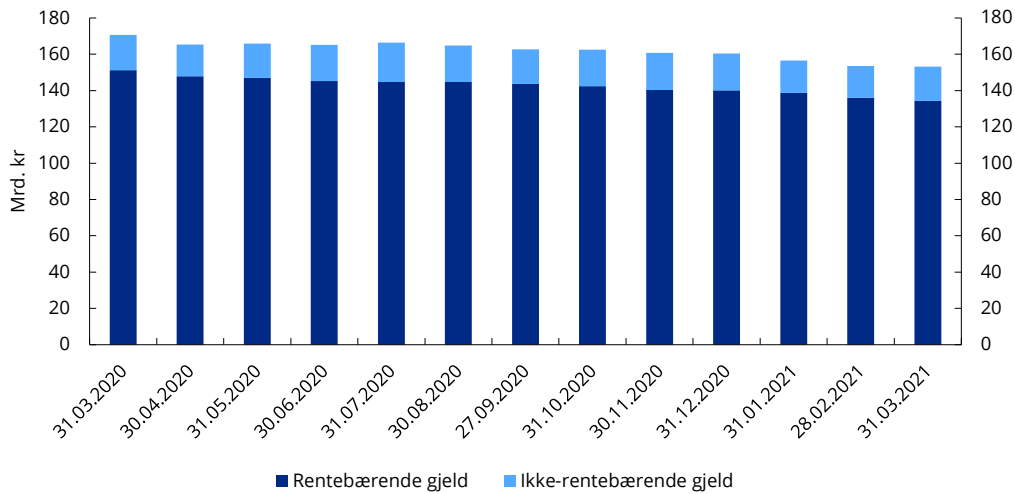
Kilder: Finanstilsynet og Gjeldsregisteret AS

Rentebærende og ikke-rentebærende gjeld

Av den samlede reduksjonen på 17,5 mrd. kroner i benyttet kreditt fra utgangen av første kvartal 2020 til utgangen av første kvartal 2021, var 17,0 mrd. kroner rentebærende gjeld og 0,5 mrd. kroner ikke-rentebærende gjeld. Volumet av rentebærende gjeld ble redusert med 11,2 prosent, mens ikke-rentebærende gjeld hadde en nedgang på 2,5 prosent. Den rentebærende gjelden har hatt en jevn nedgang i perioden, mens det har vært større svingninger i den månedlige utviklingen til ikke-rentebærende gjeld, se figur 2.4 og 2.5.

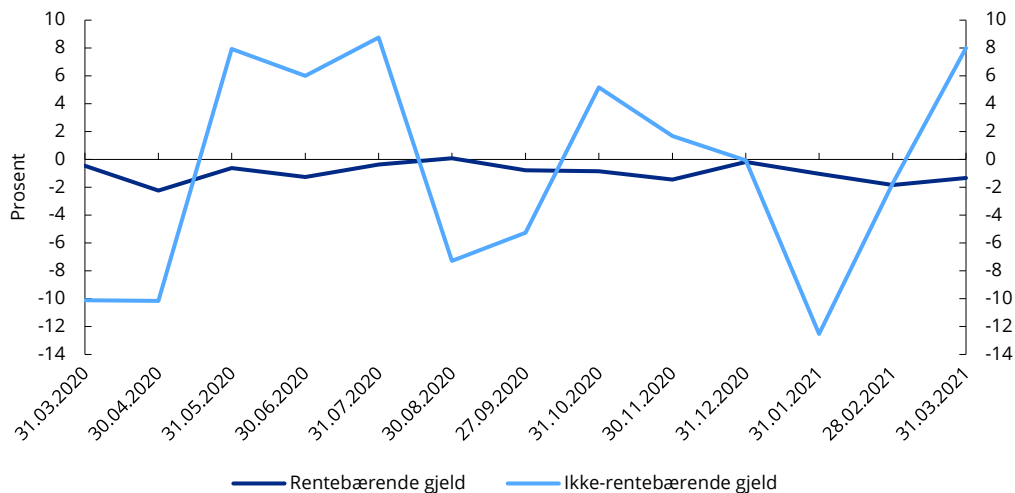
⁷ Finanstilsynet mottar vanligvis tall fra Gjeldsregisteret AS den siste dagen i hver måned. Grunnet en feil hos Gjeldsregisterets leverandør, har ikke Finanstilsynet fått tilgang på tall per månedsslutt i august og september 2020. I stedet er tilgjengeliggjort data nærmest mulig månedsslutt benyttet.

Figur 2.4 Rentebærende og ikke-rentebærende gjeld

Kilder: Finanstilsynet og Gjeldsregisteret AS

Figur 2.5 Vekst i rentebærende og ikke-rentebærende gjeld (i prosent fra måneden før)

Kilder: Finanstilsynet og Gjeldsregisteret AS

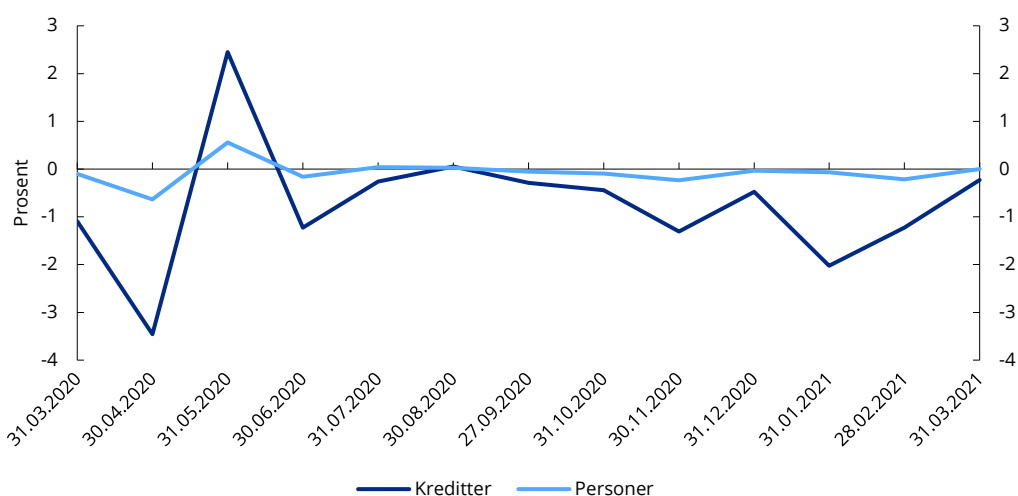
Antall kreditter og personer

Fra 31. mars 2020 til 31. mars 2021 ble antallet kreditter redusert med 699 000 (8,2 prosent), og det var reduksjon i samtlige måneder utenom mai og august 2020. De relativt store svingningene i samlet antall kreditter i april og mai i fjor, se figur 2.6, skyldes hovedsakelig at ett foretak underrapporterte antall kreditter i april.

Det er et betydelig høyere antall rammekreditter enn øvrige gjeldstyper i Gjeldsregisteret, og majoriteten (91 prosent) av den samlede reduksjonen i antall kreditter fra utgangen av første kvartal i fjor til samme tidspunkt i år var rammekreditter. Per 31. mars 2021 var antall rammekreditter 638 000 (8,4 prosent) lavere enn ett år tidligere, mens antall forbrukslån var nær uendret. Antall betalingskort ble redusert med om lag 70 000 (31,2 prosent), mens annen usikret gjeld økte med 9 000 kreditter (22,3 prosent).

Antall unike personer registrert i Gjeldsregisteret var 28 000 (0,9 prosent) lavere den 31. mars 2021 enn på samme dato året før.

Figur 2.6 Vekst i antall kreditter og personer (i prosent fra måneden før)

Note: Svingningene i april og mai 2020 skyldes primært at ett foretak underrapporterte antall kreditter i april.
Kilder: Finanstilsynet og Gjeldsregisteret AS

En stor andel (67 prosent) av samlet antall unike personer i Gjeldsregisteret sto registrert med én eller to usikrede kreditter per 31. mars 2021, se tabell 2.2. Sammenliknet med samme tidspunkt året før, har det vært en økning i antall personer med inntil to kreditter, og en reduksjon i antall personer med flere enn to kreditter. Denne utviklingen kan ha flere årsaker, herunder økt etterspørsel etter refinansiering av forbruksgjeld. Økt mislighold har medført at flere ønsker å redusere rentekostnadene ved å samle kredittkortgjeld og andre usikrede lån hos én aktør. Samtidig har innføring av gjeldsregistre begrenset låntakeres muligheter for å ta opp nye lån for å dekke gammel, misligholdt gjeld.

Gjennomsnittlig benyttet kreditt var lavere per 31. mars 2021 enn ett år tidligere for personer med tre eller færre kreditter. For personer med flere enn tre kreditter, har gjennomsnittlig benyttet kreditt økt i perioden.

Andelen personer med flere enn fem kreditter registrert i Gjeldsregisteret var 7 prosent ved utgangen av første kvartal 2021, ned fra 9 prosent ett år tidligere. Benyttet kreditt for denne gruppen utgjorde nesten halvparten (48 prosent) av samlet benyttet kreditt per 31. mars 2021, ned 3 prosentpoeng fra samme tidspunkt året før.

Antall personer med flere enn 20 kreditter har blitt redusert fra omtrent 4 800 ved utgangen av første kvartal 2020, til om lag 4 100 ett år senere. Til tross for en nedgang det siste året, var det fremdeles 25 personer med over 50 usikrede kreditter registrert i sitt navn per 31. mars 2021. Gjennomsnittlig benyttet kreditt for denne siste gruppen var 3,1 millioner kroner per 31. mars 2021, som er en økning på rundt 6 prosent sammenliknet med ett år tidligere, men en reduksjon på 6 prosent sammenliknet med 31. desember 2020.

Tabell 2.2 Antall personer og gjennomsnittlig benyttet kreditt, fordelt på antall kreditter

Antall kreditter	Antall personer			Gjennomsnittlig benyttet kreditt per person		
	31.03.2020	31.12.2020	31.03.2021	31.03.2020	31.12.2020	31.03.2021
1	1 212 572	1 270 672	1 299 118	8 119	7 969	7 718
2	796 104	801 845	815 119	22 512	21 993	21 579
3	479 653	464 620	461 090	41 804	41 053	41 505
4	278 346	260 334	250 608	69 193	69 417	71 118
5	161 751	146 822	136 907	106 302	105 473	109 252
6-10	231 358	201 199	178 411	222 389	228 051	238 990
11-20	40 448	34 971	30 801	710 869	759 788	782 689
21-50	4 770	4 506	4 071	1 577 764	1 674 672	1 690 285
>50	35	35	25	2 933 589	3 289 402	3 107 260

Note: Alle beløp i hele kroner.

Kilder: Finanstilsynet og Gjeldsregisteret AS

Gjennomsnittlig rente

Gjennomsnittlig nominell rente for rammekreditter var 19,7 prosent per 31. mars 2021, og har vært relativt stabil det siste året dersom det korrigeres for en tidligere feilrapportering av en større aktør.⁸

For forbrukslån var gjennomsnittlig nominell rente 14,3 prosent ved utgangen av mars 2021, om lag 0,7 prosentpoeng lavere enn ett år tidligere. Majoriteten av reduksjonen skyldes korreksjoner som følge av tidligere feilrapportering.⁹

For annen usikret gjeld har gjennomsnittlig nominell rente gradvis blitt redusert fra 2,5 prosent ved utgangen av første kvartal 2020, til 1,7 prosent ved utgangen av første kvartal 2021.

---

⁸ Rentenivået for rammekreditter økte med 1,6 prosentpoeng i juni 2020, som ifølge Gjeldsregisteret AS hovedsakelig skyldes at en større aktør startet å innrapportere rentesatser på et stort antall rammekreditter som de tidligere hadde rapportert med nullrente. Fra utgangen av juni 2020 til utgangen av mars 2021 er gjennomsnittlig nominell rente for rammekreditter blitt redusert med 0,1 prosentpoeng.

⁹ Rentenivået for forbrukslån ble redusert med om lag 0,5 prosentpoeng i juni 2020, som ifølge Gjeldsregisteret AS hovedsakelig skyldes at en aktør måtte omklassifisere rundt 60 000 faktureringskort til nedbetalingslån. Nedbetalingslånene hadde lav rente, og dro ned gjennomsnittet.

FINANSTILSYNET

Revierstredet 3
Postboks 1187 Sentrum
0107 Oslo

Telefon 22 93 98 00
post@finansstilsynet.no
finansstilsynet.no

